

DĚLOSTŘELECKÉ ROZHLEDY

Reaktor: Podplukovník gšt. Josef Churavý.

Brig. generálové Zdeněk Novák, Frant. Kryštof
a plukovník pěch. Josef Morávek:

Ochrana a podpora tanků v útočném boji.

1. Ochrana tanků před zahájením útoku.

A) Dělostřelecká zpravodajská činnost.

Připravuje-li se útok tanků, je dělostřelectvo povinno vyhledávat kromě obvyklých zpráv o nepříteli také zprávy o umístění speciálních protitankových zbraní (děl a kulometů) a předsunutých lehkých anebo horských děl. Současně si musí dělostřelectvo všimnout i podezřelých míst, kde sice přítomnost protitankových zbraní není ještě prokázána, ale kde tvárnost terénu (výhodný přímý výstřel, zastírací možnosti, zemní práce atd.) nasvědčují tomu, že by se tam protitankové zbraně mohly dodatečně objevit. Dále má dělostřelectvo pátrat po protitankových překážkách všech druhů v předpolí i uvnitř nepřátelského postavení. Tímto způsobem dělostřelectvo doplňuje zpravodajskou činnost letectva a pěchoty.

Vylíčené zpravodajské úkoly připadnou především divisnímu dělostřelectvu. Sborové dělostřelectvo a dělostřelecké zpravodajské útvary soustředí svůj zájem na zjišťování palebných postavení nepřátelských baterií, zejména však pátrají po čelních bateriích, neboť tyto baterie jsou zpravidla tankům nejnebezpečnější. Tím však není řečeno, že by sborové dělostřelectvo a dělostřelecké zpravodajské útvary neměly vůbec věnovat pozornost protitankovým opatřením v nepřátelském obranném postavení. Po této stránce mohou obzvláště balonové a pozorovací roty získat velmi cenné zprávy. Balon může také nejspíše odhalit přítomnost tanků za nepřátelským postavením.

Zprávy, které sborové dělostřelectvo a dělostřelecké zpravodajské útvary získají o rozmístění protitankových zbraní, překážek a tanků, mají být postoupeny divisnímu dělostřelectvu. Divisní dělostřelectvo pak tyto zprávy zároveň s vlastními zprávami dodává závčas pěchotě a veliteli příslušné tankové jednotky, která má útočit v pásmu divise. Zprávy získané před příchodem tohoto velitele k divisi, předkládá divisní dělostřelectvo veliteli divise (2. oddělení).

b) Ochrana tanků ve vyčkávacím postavení.

Činnost dělostřelectva v tomto období má směřovat k tomu, aby tanky nebyly vůbec zpozorovány a aby nepřítel nebyl upozorněn na prostor pravděpodobného zasazení tanků a nemohl tak závčas zesílit protitankovou obranu na příslušném místě.

Děje-li se přísun tanků do vyčkávacího postavení nebo do posledního skrytu za dne, bude nutno především zamezit nepříteli pozorování a postřelování vyčkávacího postavení.

Poněvadž vyčkávací postavení bude umístěno na několik kilometrů za frontou (normálně 8 km), nebudou tanky valně ohrožovány pozorováním pozemním, nýbrž, hlavně, pozorováním vzdušným. Letectvu a protiletadlovému dělostřelectvu přísluší úkol zabráňovat nepřátelskému letectvu pozorování. Balony lze odstranit útokem stíhacího letectva a palbou sborových kanonů, kterážto palba se řídí buď přímo na balon, anebo na vzestupišťe nebo jak na balon, tak i na vzestupišťe. Není-li vzestupišťe příliš daleko, je možno ovšem konat palby na vzestupišťe také houfnicemi. Je-li nutno v tomto období zamezit výhled některým dominujícím nepřátelským pozorovatelnám, obstará tento úkol nejvhodněji dělostřelectvo divisní.

Je-li vyčkávací postavení tanků postřelováno dělostřelectvem, je třeba umlčet nepřátelské baterie, které ruší pobyt tanků ve vyčkávacím postavení. Tato protibaterijní činnost je především úkolem sborového dělostřelectva. Nabude-li palba nepřátelského dělostřelectva v této fázi větších rozměrů (shromažďování tanků prozrazeno), bude někdy nutno činnost sborového dělostřelectva zesílit palbou divisního dělostřelectva, a to zejména palbou skupin všeobecné činnosti.

Zaujímají-li tanky vyčkávací postavení pod ochranou tmy nebo mlhy, bude ochranný úkol vlastního dělostřelectva mnohem jednodušší, neboť v takovém případě se činnost sborového dělostřelectva zredukuje nejvýše na palby proti známým střelícím bateriím.

c) Ochrana tanků během přesunu z vyčkávacího postavení do východiště útoku.

Tento úkol je v hlavních rysech obdobný s úkolem 2. Opouštějí-li však tanky vyčkávací postavení za dne, může být uvedený úkol rozšířen ještě o palbu proti dominujícím pozemním pozorovatelnám, kterážto palba se stane tím naléhavější, čím více se tanky k frontě přibližují.

Zastírání hluku tankových motorů v době, kdy tanky zajíždějí do východiště útoku, lze nejlépe obstarat kulometnou palbou a hřmotem vlastních letounů a jenom částečně i palbou dělostřeleckou. Ostatně zde již tanky samy tlumí hluk svých motorů tím, že zredukuje svou pochodovou rychlost.

d) Ochrana tanků ve východišti útoku.

Tanky ve východišti útoku chráníme také palbami proti nepřátelskému dělostřelectvu a proti nepřátelskému vzdušnému i pozemnímu pozorování, jenže v tomto období je již nutno konat uvedené úkoly mnohem intenzivněji, protože zde by již nepřátelské dělostřelectvo mohlo tanky nejsnáze zničit.

Má-li palba vlastního dělostřelectva poskytnout tankům řádnou ochranu, musí být řízena na konkrétní cíle. Proto je třeba pečlivě organisovat jak pozemní, tak i vzdušné pozorování.

Ve všech uvedených případech velitel dělostřelectva sboru stanoví, jaké úkoly případnou dělostřelectvu sborovému a jaké úkoly převezme dělostřelectvo divisní a podle okolností, jakou výpomoc poskytne dělostřelectvu sborovému. Veliteli sborového dělostřelectva (t. j. veliteli hrubého sborového dělostřeleckého pluku) zásadně zde přísluší organisovat palby

daleké (t. j. palbu proti bateriím a balonům), kdežto velitelům divisního dělostřelectva přísluší zase organisovat palby blízké (t. j. palby proti pozemnímu pozorování). Dávat všechny úkoly na starost dělostřelectvu sborovému, bylo by nevhodné, neboť by se tím pozornost a palba sborového dělostřelectva příliš tříštila na palby do vzdálených i blízkých prostorů. Divisní dělostřelectvo mimo svůj hlavní úkol může být v určité míře přizváno, aby vypomohlo sborovému dělostřelectvu při palbách proti bateriím. Při tom je nutno, aby sborové dělostřelectvo udržovalo co nejtěsnější styk s dělostřelectvem divisním.

Velitel sborového dělostřelectva je kromě toho povinen, aby si zvláště v době, kdy tanky mají zaujmout východiště útoku, zjednal spojení s velitelem všech tankových jednotek, které v rámci sboru budou zasazeny k útoku. Velitelům divisních dělostřelectev připadne pak povinnost zjednat si spojení s velitelem oné tankové jednotky, která bude útočit v pásmu příslušné divise.

2. Příprava vyrazení tankového útoku.

Útok tanků může vyrazit buď po dělostřelecké přípravě nebo bez ní. Čím větším počtem tanků a dělostřelectva útočník disponuje, čím odolnější jsou brnění vlastních tanků a čím výkonnější jsou jejich zbraně, čím skrovnější a chabější jsou protitankové obranné prostředky a čím dále je východiště vlastního útoku od nepřátelského obranného postavení, tím spíše může útok tanků vyrazit bez dělostřelecké přípravy.

Za dělostřelecké přípravy přísluší dělostřelectvu konat ve prospěch tanků tyto úkoly:

1. ničit minová pole a protitankové překážky na směru připravovaného tankového útoku;
2. zneškodňovat protitanková děla a protitankové kulomety zjištěné v obranném postavení protivníka;
3. oslepovat nepříjemné pozorovatelný, nebylo-li zamlžení provedeno speciálními dýmotvornými jednotkami;
4. umlčovat nepřátelské baterie;
5. ztěžovat přísun protitankových zbraní a shromažďování tanků za obranným postavením protivníka.

Úkoly 1., 2. a 3. přísluší organisovat velitelům divisního dělostřelectva; úkoly 4. a 5. má upravit velitel sborového dělostřelectva podle pokynů velitele dělostřelectva sboru. Zadýmování pozorovatelů zvláštními dýmotvornými prostředky nařizuje velitel dělostřelectva sboru a rovněž upravuje vzájemnou výpomoc mezi dělostřelectvem sborovým a dělostřelectvem divisí.

Zpravidla divisní dělostřelectvo na počátku dělostřelecké přípravy, je-li to nutné, zesílí v potřebné míře protibaterijní činnost sborového dělostřelectva a naopak zase sborové dělostřelectvo v dalším průběhu a zejména na sklonku dělostřelecké přípravy zesiluje činnost divisního dělostřelectva, pomáhajíc hlavně oslepovat pozorovatelný a umlčovat protitanková děla.

Dělostřelecká příprava může také někdy být nahrazena vypuštěním dýmové clony. Opakuje-li se vypuštění dýmové clony několikrát za sebou před vyražením tankového útoku, je tím nepřítel klamán o době vyražení útoku a může být snadno zlákan k předčasnému spuštění obranných paléb anebo zase k palebné nečinnosti v rozhodném okamžiku, kdy útok tanků pod ochranou dýmové clony skutečně vyráží.

3. Podpora a ochrana tanků za útoku.

Organisace podpory a ochrany tanků se řídí předně podle toho, útočí-li tanky v jednom sledu, anebo ve více sledech. Dále je třeba brát v úvahu, zda běží o útok na opevněné postavení či jenom na zběžně vybudované nebo nevybudované postavení. Důležitou úlohu má zde také odolnost tankového brnění, neboť jsou-li k dispozici tanky, které se nemusí příliš obávat účinku protitankového dělostřelectva, může těchto tanků být použito k ochraně tanků s méně odolným brněním, čímž nároky na ochranu a podporu tankového útoku dělostřelectvem budou podstatně zmenšeny.

V tomto pojednání je přihlíženo hlavně k okolnostem, kdy tanky mají útočit na nepřitele v souvislém, ale nevybudovaném anebo jen zběžně upraveném obranném postavení. Kromě toho se zde počítá se střední odolností tankového brnění, t. j. že tanky nejsou vůbec zranitelné průbojným střelivem normálních kulometů a že také odolávají palbě velkých kulometů a protitankových děl na vzdálenosti nad 1000 m.

a) Útok tanků jedním sledem.

V jednom sledu útočí tanky zpravidla jenom na mělké postavení (na př. záchytné postavení). Útok v jednom sledu na hlubší obranné postavení může mít vyhlídky na úspěch, je-li útok tanků řádně zastřen dýmovou clonou nebo jsou-li zadní nebezpečné odpory spolehlivě zneškodněny, ať již tříštivým anebo dýmovým střelivem.

Útok v jednom sledu je charakterisován tím, že tanky postupují s přechodem a přímo před ní. Tento sled tanků, t. zv. sled doprovodný, může však také být členěn do určité hloubky, a to tím způsobem, že menší jednotky tanků, t. j. roty, utvoří samy o sobě 2 sledy.

Jakmile útok tanků vyrazí, případně divisnímu dělostřelectvu úkol umlčovat všechna místa, odkud by tanky mohly být zasaženy přímou palbou, t. j. zjištění a předpokládaná stanoviště protitankových děl, velkých kulometů a předsunutých polních (horských) děl v celé hloubce terénního celku, v němž se útok tanků rozvíjí. Kromě toho se divisní dělostřelectvo musí postarat o zneškodnění nejnebezpečnějších pozorovatelů, což se dá nejučinněji provést dymným střelivem. Dělostřelectvo přímé podpory působí při tom na cíle nejbližší a dělostřelectvo všeobecné činnosti na cíle vzdálenější a zároveň chrání boky tankového útoku. Nestačí-li palba přímé podpory, může se i část dělostřelectva všeobecné činnosti zúčastnit palby na některé přední cíle.

Sborové dělostřelectvo koná zásadně palby proti bateriím; nebyla-li však provedena dělostřelecká příprava nebo není-li divisní dělostřelectvo dosti početné, může část sborového dělostřelectva být povolána k tomu, aby doplnila a zesílila palby dělostřelectva divisního. V takovém

případě poklesne sice intensita palby protibaterijní, ale uvážíme-li, že v daném okamžiku, kdy tanky již útočí, hrozí tankům největší nebezpečí od protitankových a předsunutých děl, střelících přímo, a nikoliv od dělostřelectva konajícího nepřímé palby, je jistě přijatelnější, bude-li slabší protibaterijní palba, než aby byla málo vydatná palba proti protitankovým zbraním.

Velitel sboru na žádost velitelů divisí a podle návrhu velitele dělostřelectva sboru rozhodne, jakým počtem baterií, po jakou dobu a jakým množstvím střeliva poskytne sborové dělostřelectvo výpomoc dělostřelectvu divisí. Tuto výpomocnou činnost sborového dělostřelectva organisují velitelé divisního dělostřelectva oněch divisí, jimž palba určitých částí sborového dělostřelectva byla přidělena.

Počínaje vyražením tankového útoku rozdělí se dělostřelectvo v rámci skupin přímé podpory na dvě odlišné pracující části. Jedna část koná ve prospěch tanků a útočící pěchoty předem smluvené palby podle připraveného rozvrhu paleb, kdežto druhá část, kterou tvoří nejčelnější baterie, provádí jenom přímou podporu tanků, t. j. koná výhradně palby ve prospěch útočících tanků podle okamžité potřeby, a to buď na takové protitankové zbraně, které se nově objevily, anebo na protitankové zbraně, které se nepodařilo úplně umlčet ostatním dělostřelectvem.

Velitel divisního dělostřelectva stanoví, které skupiny přímé podpory mají vyhradit určitou část svého dělostřelectva pro přímou podporu tanků a kolik baterií mají k tomu určit. Zpravidla bude záhodno určit v rámci divise tolik baterií pro přímou podporu tanků, aby každá rota tanků v 1. sledu měla dispoziční baterii pro vlastní přímou podporu. Tyto baterie zůstávají sice v rámci svých skupin a až do vyražení útoku střelí podle rozvrhu paleb toho oddílu, ke kterému organicky nebo takticky náležejí, ale od okamžiku, kdy útok má vyrazit, přestanou se účastnit paleb svého oddílu a cíhají na cíle, týkající se jejich hlavního úkolu, t. j. na cíle, které by se vyskytly v pásmu činnosti té tankové rot, kterou mají přímo podporovat.

Aby ony baterie mohly svůj hlavní úkol řádně plnit, je nutno, aby se jejich velitelé již před vyražením útoku podrobně domluvili s velitelem podporované tankové jednotky, navázali s ním spojení a udrželi je během útoku, organisovali pečlivě pozorování vzhledem k svému hlavnímu úkolu, učinili na základě předběžného průzkumu důkladné střelecko-technické přípravy, aby jejich baterie mohla bez průtahů uskutečnit palby na všech na nebezpečná místa.

Uvedené baterie i přes to, že tvoří za útoku jenom přímou podporu tanků, zůstávají i nadále spojeny se svým velitelem oddílu, a to proto, aby po skončení svého zvláštního hlavního úkolu mohly zase bez průtahů plnit úkoly v rámci svého oddílu.

Není-li pěchota buď vůbec nebo v dostatečné míře vybavena vhodným pěchotním dělostřelectvem, bude potřeba, aby velitel divise na návrh velitele divisního dělostřelectva odňal divisnímu dělostřelectvu jednotlivá děla (co možná horské kanony) a podřídil je jako doprovodné dělostřelectvo útočným skupinám pěchoty. Tato doprovodná děla jsou hlavně určena k tomu, aby přímou palbou umlčo-

vala takové protitankové zbraně, které unikly palbě ostatního dělostřelectva a tanků anebo které z bezpečnostních důvodů nemohou být umlčeny nepřímou palbou dělostřelectva. Doporučuje se, aby k tomuto účelu bylo dáváno nejvýše jenom jedno dělo od každé čtyřdělové horské (lehké) baterie a aby nikdy nebyla rozdělena celá baterie.

Palba skupin přímé podpory a všeobecné činnosti se pohybuje během útoku před tanky obdobným způsobem tak jako před pěchotou, útočí-li pěchota bez podpory tanků. Je přirozené, že palebný manévř dělostřelectva musí být přizpůsoben rychlosti útočících tanků.

Stane-li se, že se tanky oddělí od vlastní pěchoty a že mezi nimi a pěchotou vznikne mezera, může do této mezery, objeví-li se tam nedotčené protitankové zbraně, působit jenom dělostřelectvo střílející přímou palbou, t. j. dělostřelectvo pěchotní a doprovodné. Taktéž jediné toto dělostřelectvo je s to ještě umlčovat protitankové zbraně, jestliže se k těmto zbraním tanky přiblíží na bezpečnostní vzdálenost. Je-li třeba, aby ostatní dělostřelectvo zasáhlo do prostoru, v němž se vlastní tanky pohybují, může to učinit jenom tehdy, není-li v blízkosti vlastní pěchota a použije-li k palbě časovaných šrapnelů, které tankům nemohou uškodit.

Velmi důležité je, aby dělostřelectvo chránilo a podporující útok tanků a zejména baterie tvořící přímou podporu tanků táhly telefonní vedení hned za postupující pěchotou a zajistily si tak možnost pozorování v okamžiku, kdy pěchota s doprovodnými tanky dosáhne nejbližšího horizontu. Jakmile je to provedeno, přemístí se kupředu i velitelé baterií a oddílů a použijí předsunutých pozorovatelů jako své nové hlavní pozorovatelné. Obzvláště však je zde třeba, aby se pěchotní a doprovodné dělostřelectvo posunulo co nejrychleji za tanky a pěchotou a mohlo tak čelit možným protiútokům nepřátelské útočné vozby, kteréžto opatření má mnohem větší význam nežli sebe mohutnější nepřímá palba dělostřelectva.

Aby palebný manévř divisního dělostřelectva byl v souladu s manévrem tanků a pěchoty, je nezbytně třeba, aby se velitelé útočných skupin pěchoty a velitelé skupin přímé podpory předem a zavčas řádně domluvili s příslušným velitelem tanků. Záhodno je, aby k této domluvě byl přizván i velitel skupiny všeobecné činnosti. Základem palebného manévru divisního dělostřelectva ve prospěch tanků je v takovém případě domluva mezi veliteli pěchoty, veliteli přímé podpory a velitelem tanků. Všeobecná činnost doplní pak jenom svou palbou rozvrh paleb přímé podpory podle požadavků velitelů skupin přímé podpory a za souhlasu velitele divisního dělostřelectva.

b) Útok tanků ve dvou či ve více sledech.

Ve 2 sledech útočí tanky zpravidla tehdy, je-li hloubka nepřátelského postavení větší než 700—1000 m. Při tom zadní sled tanků, t. j. sled, který postupuje s pěchotou, podržuje si název „sled doprovodný“, kdežto čelní sled nazýváme „sledek ochranným“. Mají-li tanky proniknout za horizont a do větší hloubky (na př. až do postavení nepřátelského dělostřelectva), a lze-li očekávat, že tam narazí na silnou protitankovou obranu, musí takový úkol vyplnit třetí sled tanků, t. zv. „sled daleké ochrany“. V tom případě se druhý sled tanků stává „sledek blízké ochrany“.

Útočí-litanky ve 2 sledech, povede hlavní boj s protitankovými zbraněmi čelní (ochranný) sled tanků, který jimi nejdříve bude ohrožen. Zadní sled tanků (sled doprovodný) zpravidla jej ihned následuje a podporuje jej svou palbou hlavně v okamžiku, kdy čelní sled tanků vjíždí do nepřátelského postavení. Čím odolnější je brnění tanků čelního sledu, tím spíše je možno zvětšiti rozstup mezi útočnými sledy tanků.

Vyrazení čelního sledu tanků musí být v celé hloubce terénního celku chráněno a podporováno veškerým divisním dělostřelectvem a podle okolností i některými částmi sborového dělostřelectva, pokud bylo nutno nebo možno určit je k tomuto úkolu na újmu paleb proti bateriím. Společná palba všech těchto složek dělostřelectva je organisována v rámci divise velitelem divisního dělostřelectva na základě domluvy mezi ním a velitelem tanků a za přítomnosti velitele ochranného tankového sledu a velitele skupiny všeobecné činnosti, který pak propracuje všechny podrobnosti s velitelem čelního sledu tanků. V tomto případě je třeba utvořit silnou skupinu všeobecné činnosti na újmu skupin přímé podpory a ustanovit velitelem všeobecné činnosti vždy velitele dělostřeleckého pluku.

Poněvadž čelním sledem tanků a dělostřelectvem jej chránícím nebudou po každé umlčeny všechny protitankové zbraně, které pak, jakmile ochranný sled projede, mohou ohrozit sled druhý (doprovodný), je třeba, aby doprovodný sled tanků byl zvlášť chráněn, a to především pěchotními zbraněmi a doprovodným dělostřelectvem. Ochranný sled tanků jede skoro vždy rychleji nežli sled doprovodný, jenž je vázán na pěchotu a proto se mezi oběma sledy tanků utvoří mezera. Má-li ochranný sled tanků postoupit hodně daleko, takže sled doprovodný zůstane dosti pozadu za sledem čelním, poskytnou ochranu a podporu doprovodnému sledu baterie, zvláště k tomu velitelem divisního dělostřelectva určené ze skupin přímé podpory.

Podporu druhého (doprovodného) sledu tanků upravují zásadně velitelé útočných skupin pěchoty po domluvě s veliteli dělostřelectva přímé podpory a s velitelem příslušného sledu tanků.

Jakmile čelní (ochranný) sled tanků pronikne na stanovený cíl, bude se doprovodný sled tanků zase postupně přibližovat k sledu ochrannému, až konečně nastane okamžik, kdy ani dělostřelectvo přímé podpory, ba ani dělostřelectvo doprovodné nebude již moci z bezpečnostních důvodů doprovodný sled tanků podporovat. V tomto období musí ony části přímé podpory, které dosud podporovaly doprovodný sled tanků, přenést své palby zase ve prospěch sledu čelního (ochranného) anebo využít tohoto období k tomu, aby se co nejrychleji přemístily kupředu. Především je třeba přemístit vždy baterie, které byly určeny výhradně k přímé podpoře tanků. Uvedené období je také posledním vhodným okamžikem k přemístění doprovodného dělostřelectva.

Je-li úkolem čelního sledu tanků blízká ochrana útoku pěchoty, t. j. má-li ochranný sled tanků proniknout jen na zadní okraje obranného postavení, je třeba, aby se uvedený sled za podpory divisního a za ochrany sborového dělostřelectva udržel v dosaženém prostoru až do příchodu druhého (doprovodného) sledu tanků a pěchoty.

Jakmile čelní (ochranný) sled tanků pronikne nepřátelským postavením a dosahuje nejbližšího horizontu, nemůže již palba dělostřelectva

ve prospěch uvedeného sledu zpravidla být dobře řízena z pozemních pozorovatelů. Proto je nutno, aby již předem bylo pro toto období zajištěno vzdušné pozorování jednak dělostřelectvem, jednak, aby i balonová rota poskytla zde výpomoc divisnímu dělostřelectvu. Kromě toho se musí také veškeré dělostřelectvo postarat o včasné přemístění svých pozorovatelů.

Jestliže ochranný sled tanků má za úkol dalekou ochranu útoku pěchoty, t. j. má-li proniknout až do sestavy nepřátelského dělostřelectva, což se stává, lze-li předpokládat, že nepřítel nemá již soustavně organisovanou protitankovou obranu za svým hlavním postavením, anebo je-li za tím účelem utvořen ještě třetí sled tanků, musí být další ochrana a podpora ochranného sledu tanků, počínajíc překročením nejbližšího horizontu a vnikem do dalšího terénního celku, organisována a řízena nikoli velitelem divisního dělostřelectva, nýbrž velitelem dělostřelectva sborového. Při tom velitel sboru podle návrhu velitele dělostřelectva sboru a velitele všech tankových sledů rozhoduje o tom, jaká část divisního dělostřelectva a od kdy má společně se sborovým dělostřelectvem působit ve prospěch dalekého ochranného sledu tanků.

V takovém případě by bylo velmi účelné, aby sborové dělostřelectvo bylo zesíleno určitou částí lehkého, a to co možná motorisovaného dělostřelectva v hodnotě alespoň oddílu. Tento oddíl by se zúčastnil s počátku dalekých a protibaterijních palb sborového dělostřelectva nebo i výpomocných palb ve prospěch dělostřelectva divisního, ale byl by připraven, aby se mohl v prvním vhodném okamžiku bez prodlení přemístit kupředu, jakmile by pěchota dosahovala nejbližšího horizontu, a aby pak odtud mohl na základě pozemního pozorování zajistit poměrně zblízka účinnou podporu předního sledu tanků v novém terénním celku. Tato část lehkého dělostřelectva by tedy konala ve prospěch předního sledu tanků obdobné úkoly, jako to činí v rámci skupin přímé podpory baterie určené k přímé podpoře doprovodného sledu tanků.

4. Činnost během zastávky.

Dosáhnou-li tanky postupného cíle, který mají udržet do příchodu pěchoty, je třeba chránit tanky během jejich zastávky jednak proti nepřátelskému dělostřelectvu, jednak proti protiútokům nepřátelských tanků a proti pohyblivým protitankovým zbraním.

Ochranu proti nepřátelským bateriím poskytuje tankům sborové dělostřelectvo. Ochrany proti protiútokům tanků se zúčastní samočinně všechna děla, která mohou cílit přímo (pěchotní a doprovodná děla i baterie, které se již přemístily kupředu anebo se zrovna přemísťují). Tato děla střílejí hlavně na tanky, kterými jsou vlastní tanky nejvíce ohroženy, t. j. na tanky nejbližší nebo na tanky útočící z boku. Ostatní dělostřelectvo může chránit tanky před nepřátelským tankovým protiútokem jenom tím, že za pomoci pozemního a vzdušného pozorování soustředí palbu co největšího počtu děl do prostoru, kde se protiútok tanků projevuje, a to hlavně na místa, kudy tanky musejí projet, anebo na tu část tanků, která se zastavila k palbě.

Další úlohou vzdušného pozorování v tomto období je ještě sledovat přísun nových protitankových zbraní (pohyblivá protitanková obrana) a řídit na ně palbu dělostřelectva, aby tyto zbraně mohly být zneškodněny dříve, nežli jimi budou ohroženy vlastní tanky.

Zajedou-li tanky po skončení svého úkolu do shromaždiště, musí je dělostřelectvo chránit před palbou nepřátelského dělostřelectva a před nepřátelským pozorováním obdobným způsobem, jako to dělostřelectvo činí, chrání-li tanky ve východišti útoku.

5. Využití úspěchu.

Při využití úspěchu a za pronásledování lze tanky nejúspěšněji chránit a podporovat jednak přímou palbou jednotlivých pěchotních a doprovodných děl, jednak celými bateriemi nebo oddíly, které byly pěchotě podřízeny a které střílejí ve prospěch tanků podle okolností buď přímou palbou nebo palbou nepřímou, ale z palebných postavení umístěných blízko pozorovatelů s velmi dobrým a dalekým výhledem.

6. Ochrana tanků po nezdařeném útoku.

Nezdaří-li se útok tanků a musí-li tanky ustoupit, je nejúčinnějším prostředkem k ochraně tanků zamlžení nejnebezpečnějších prostorů, odkud by tanky mohly být buď pozorováním nebo palbou ohroženy. Takové zamlžení konají zpravidla tanky samy. Toto zamlžení může však být doplněno jednak umělou mlhou způsobenou vlastními letouny, jednak tím, že dělostřelectvo použije dýmového střeliva zejména k zamlžení bočních prostorů. Pokud běží o umlčování nebezpečných cílů, musí dělostřelectvo vyvinout hlavní úsilí, aby umlčelo zejména protitankové zbraně, blízké baterie a aby znemožnilo balonové pozorování.

Je-li ústup tanků vyvolán protiútokem nepřátelských tanků, soustředí se palba veškerého dělostřelectva na odražení protitankových protiútoků i na újmu všech ostatních dělostřeleckých úkolů.

7. Spojení.

a) Před útokem.

Před vyražením útoku je třeba, aby dělostřelectvo mělo řádné spojení s tanky ve východišti útoku.

Skupiny přímé podpory, které tvoří vždy podporu pěchoty a doprovodného sledu tanků, musí kromě přímého spojení s pěchotou navázat také přímé spojení s velitelem doprovodného sledu tanků, resp. s velitelem té části doprovodného sledu, která bude postupovat v pásmu činnosti té neb oné skupiny přímé podpory.

Skupina všeobecné činnosti musí při tom vždy mít přímé spojení se skupinami přímé podpory, aby mohla v souladu s nimi působit ve prospěch doprovodného sledu.

Útočí-li tanky ve dvou sledech a má-li čelní sled tanků za úkol jen blízkou ochranu útoku pěchoty, potom je nejen velitel divisiního dělostřelectva povinen zjednat si přímé spojení s velitelem ochranného tankového sledu, ale i velitel skupiny všeobecné činnosti, a to proto, že hlavně tato skupina bude zde tvořit podporu uvedeného sledu během celého útoku. Byly-li dělostřelectvu všeobecné činnosti za uvedeným účelem přiděleny palby určitých částí sborového dělostřelectva, musí se ony části spojit přímo s velitelem skupiny všeobecné činnosti.

Má-li ochranný sled za úkol dalekou ochranu útoku pěchoty, je na sborovém dělostřelectvu, aby navázalo spojení s tímto sledem, neboť v takovém případě organisování a provedení podpory tohoto tankového

sledu přísluší především sborovému dělostřelectvu. Pakliže byla část divisiního dělostřelectva určena k tomu, aby vypomohla palbami sborovému dělostřelectvu, jest její povinností postarat se o spojení se sborovým dělostřelectvem.

b) Spojení za útoku.

Skupiny dělostřelectva, které podporují tanky, a zejména baterie nebo oddíly, které v rámci jednotlivých skupin dělostřelectva jsou určeny k přímé podpoře tanků (zpravidla 1 baterie pro každou rotu příslušného sledu tanků), potřebují navázat a udržet spojení s tou částí příslušného tankového sledu, který přímo podporují, t. j. baterie, určené ze skupin přímé podpory pro přímou podporu doprovodného sledu, spojí se s příslušnými rotami doprovodného sledu a lehké baterie ze skupiny všeobecné činnosti, určené k přímé podpoře ochranného sledu, spojí se s příslušnými rotami ochranného sledu. Toto spojení se dá nejlépe uskutečnit radiofonicky, resp. nouzově radiotelegraficky. Pokud tankové jednotky jsou vybaveny radiofonickými přístroji, které dělostřelectvo nemá, a radiotelegrafickými přístroji jiného druhu, nežli jakými disponuje dělostřelectvo, ukazuje se nezbytným, aby takové prapory vzaly s sebou určitou zálohu uvedených přístrojů a vycvičeného personálu a podělily jimi dělostřelecké jednotky, které je mají podporovat. Dokud tyto požadavky nelze splnit, lze spojení zajistit jen nejjednoduššími smluvenými znameními (signalisace, rakety).

Nechť je spojení s tanky sebe dokonalejší, přece jenom bude vždy záležet na tom, aby se dělostřelectvo staralo vždy o spojení zrakem, aby podle vlastního pozorování mohlo rychle a iniciativně zasáhnout ve prospěch tanků.

Doporučovalo by se, aby u velitele každé roty a u velitele každého praporu tanků, pokud velitel velí během boje se země, byl styčný důstojník od té dělostřelecké jednotky, která má podporovat příslušnou tankovou jednotku. Ještě lépe by bylo, kdyby u rot a praporů byly zavedeny zvláštní velitelské tanky, v nichž by mohl být i styčný důstojník příslušné dělostřelecké jednotky.

c) Spojení během zastávky.

Jestliže po dosažení některého postupného cíle zajedou tanky do shromaždiště, je povinností velitelů dělostřeleckých skupin navázat spojení s velitelem tanků ve shromaždišti, aby mohly být upraveny a smluveny nové podmínky pro pokračování útoku.

Štábní kapitán děl. Karel O k t á b e c:

Výcvik poddůstojníků u jízdního dělostřelectva.

Dosavadní vývoj naší armády probíhal ve znamení postupného zkracování vojenské presenční služby občana-brance, nejprve ze 24 na 18 a později až na 14 měsíců. Výcvikově se odrazila tato snaha v postupném zhušťování výcvikové látky, t. j. v zkracování času vymezeného pro jednotlivá období výcviková, při čemž výcviková látka určená k probrání zůstala tatáž. Toto přílišné zhuštění výcvikové látky vedlo k určité překot-